

# i EU oroar



**ITALIEN**  
Vid en kontroversiell razzia i februari i år beslagtogs polisen ett aborterat foster från en klinik i Neapel, för att avgöra om ingreppet genomförts inom lagens gränser. Inför parlamentsvalet i april gjordes aborträtten sedan till en valfråga, där bland annat Silvio Berlusconi ställde sig bakom kravet på ett globalt moratorium för aborter. 70 procent av landets läkare vägrar av moraliska skäl att genomföra aborter.

**LITAUEN**  
Se artikel på föregående sidor.

**POLEN**  
2006 ville det högerextrema Polska familjeförbundet få "rätten till liv från befruktningssögonblicket" inskrivet i grundlagen, vilket skulle göra om en redan strikt lagstiftning till ett totalt abortförbud. Försöket misslyckades då många ledamöter lade ned sina röster. Året därpå fastslog Europadomstolen att Polen hade kränkt Alicja Tysiacs rättigheter genom att inte låta henne göra abort, eftersom en graviditet riskerade att göra henne blind.

**PORTUGAL**  
Efter att abort blev tillåtet 2007 har en stor andel av landets läkare förklarat att de vägrar utföra ingreppet och 9 av landets 50 offentliga sjukhus kan inte garantera att de utför aborter. Enligt lagen ska en läkare, som får vara öppen abortmotståndare, visa den abortsökande kvinnan ultraljud av fostret och informera henne om möjligheten till adoption och de möjliga "fysiska och psykiska konsekvenserna" av abort.

**SLOVAKIEN**  
2007 fick den kristna högern med amerikanskt stöd igenom en domstolsprövning av huruvida landets liberala abortlag stred mot grundlagens text om rätten till liv. Utslaget i den konstitutionella domstolen blev i linje med existerande lagstiftning.

**TJECKIEN**  
Gränsen för när en kvinna behöver föräldrars tillstånd för att göra abort har nyligen höjts från 16 till 18 år. Detta efter att landets kristdemokrater, som ingår i regeringen, föreslagit flera inskränkningar i aborträtten.

**UNGERN**  
Sedan år 2000 måste en abortsökande kvinna genomgå två rådgivningsmöten med det uttalade syftet att övertala henne att behålla barnet. Lagen medför också restriktioner kring hur offentliga medel får bekosta aborter som inte motiveras med medicinska ändamål eller genomgås efter en våldtäkt.

Ungern är abort tillåtet  
befinner sig i någon slags  
r kring tillämpningen.

samhetskulturer som gått på export till fattiga länder under Bush-eran har haft en viktig motvikt i Europa.

– Europeiska organisationers insatser för sexuella och reproduktiva rättigheter har inneburit hopp och självförtroende för människor i Sydamerika och Afrika – vilket naturligtvis stör den konservativa planen som finns i USA.

**FRÅGAN OM HUR** styrkeförhållandena egentligen ser ut mellan Europas "abortförespråkare" och abortmotståndare är inte lätt att svara på. Nyligen kom en uppdaterad version av den kartläggning av europeiska partiers inställning till abort som organisationen European Parliamentary Forum on Population and Development (EPF) genomförde i våras. Undersökningen omfattar 75 partier från elva länder samt från hela Europaparlamentet. Där fram-

kommer att mindre än hälften av de granskade partierna uttryckligen tar ställning för fri abort, men en förklaring till den låga siffran kan vara att aborträtten anses vara självklar och inte behöver anges i ett parti-program. Särskilt som det i stora delar av Väst- och Nordeuropa råder bred konsensus i frågan. Bland dem som tydligt ställt sig bakom aborträtten återfinns dock främst socialdemokratiska, liberala samt vänsterpartier och enligt Nadine Krysostan på EPF spelar det roll att det politiska landskapet i Europa håller på att förändras.

– Man kan inte förneka att Europa håller på att vridas åt höger och att det kan få konsekvenser för de positiva trender man har kunnat se på senare år. Vi kommer att få vara väldigt kreativa för att hålla sexuella och reproduktiva rättigheter kvar på agendan, säger hon.

I Nadine Krysostans ögon råder heller

ingen tvekan om att den amerikanska pro-life-rörelsen har rört sig mot Europa. Som illustration tar hon ett exempel från Kosovo, där organisationer som C-fam, Concerned Women for America och United Families International gjorde ansträngningar på hög politisk nivå för att rätten till liv från befruktningssögonblicket skulle finnas med i konstitutionen. Försöken misslyckades dock och när grundlagen trädde i kraft i somras var det utan sådana skrivningar. Vidare har USA:s kristna höger enligt Nadine Krysostan också inspirerat sin europeiska motsvarighet både vad gäller organisering och metoder.

– Nyligen presenterade en irländsk EU-parlamentariker ett förslag där hon anklagar EU för att finansiera tvångsaborter och tvångssteriliseringar i utvecklingsländer med sitt bistånd till familjeplanering – det är direkt jämförbart med

USAID:s agerade gentemot UNFPA för några år sedan.

Händelsen hon syftar på är att USA år 2002 drog tillbaka 300 miljoner dollar i bistånd till FN:s befolkningsfond, efter anklagelser om stöd till tvångsaborter i Kina.

Krysostan vill inte direkt skriva under på att den europeiska antiabortrörelsen blir större eller ökar i styrka, men hon är helt säker på att den finns och att den hittar nya vägar för inflytande. Hon berättar att proliferationsrörelsen har fått gehör hos mindre stater på FN-nivå och blivit alltmer framgångsrik i att skapa splittring bland EU-länder kring abort och liknande frågor.

– De som arbetar mot abort är välfinansierade och välorganiserade – det gäller även när vi nu får en amerikansk president som är mer positiv till sexuella och reproduktiva rättigheter.

kristina.lindquist@arbetaren.se